
Projecte de llei de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial

Tram. 200-00002/07

Text presentat

Reg. 2510 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 23.03.2004

A LA MESA DEL PARLAMENT

Ernest Maragall i Mira, Secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya,

CERTIFICO:

Que en la sessió del Govern de la Generalitat de Catalunya, celebrada el dia 9 de març de 2004, es va prendre, entre d'altres, l'acord que es reproduceix a continuació:

«A proposta del Conseller de Política Territorial i Obres Públiques s'aprova l'avantprojecte de Llei de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen atenció especial i s'autoritza l'esmentat Conseller perquè el presenti al Parlament.»

I perquè consti i als efectes oportuns, lliuro el present Certificat a Barcelona, el deu de març de dos mil quatre.

Ernest Maragall i Mira
Secretari del Govern

PROJECTE DE LLEI DE MILLORA DE BARRIS, ÀREES URBANES I VILES QUE REQUEREIXEN ATENCIÓ ESPECIAL

PREÀMBUL

I

Les viles i ciutats de Catalunya han conegut en els darrers vint-i-cinc anys una evolució que, en termes generals, cal considerar positiva. Així, en la seva gran majoria són avui espais més ben endreçats i més ben equipats que aquells que la Generalitat i els ajuntaments democràtics trobaren en el moment del seu adveniment. Ara bé, per raó de les condicions històriques en què es crearen i s'han desenvolupat, àrees importants de les nostres ciutats pateixen assenyalats problemes d'ordre urbanístic i social que, en ocasions, lluny de resoldre's, tendeixen encara a agreujar-se.

Entre aquests espais destaquen algunes àrees on es concentren processos d'involució urbanística, problemàtiques d'ordre demogràfic (per pèrdua o creixement excessiu de la població) i mancances d'ordre econòmic i social. Es tracta, en molts casos, de barris vells o cascs antics, extensions suburbanes realitzades sense l'oportú planejament i dotació d'equipaments, polígons d'habitatge o àrees d'urbanització marginal. En aquestes àrees, es superposen sovint problemàtiques d'ordre divers, que afecten en molts casos l'estat de conservació de les edificacions, l'urbanització i les xarxes de serveis, l'existència d'espais públics, la dotació d'equipaments, la concentració de grups de ciutadans amb necessitats especials, l'accessibilitat viària i en transport públic, el desenvolupament econòmic, l'activitat comercial i la seguretat ciutadana. Aquestes circumstàncies, com no podria ser d'altre manera, afecten negativament el benestar dels ciutadans i ciutadanes residents en aquestes àrees i són un impediment per a la cohesió social i el desenvolupament econòmic.

És per això que determinats barris i àrees urbanes de Catalunya requereixen avui de l'Administració Pública una atenció especial. Una atenció que, tot superant les intervencions sectorials, permeti emprendre-hi accions d'intervenció integral, adreçades tant a la rehabilitació física com a la sostenibilitat ambiental, el benestar social i la dinamització econòmica. Es tracta, per tant, d'accions que s'adrecin a la comunitat sencera del barri o àrea concernits per tal d'aconseguir que l'espai i els equipaments públics esdevinguin factors de desenvolupament social i personal, generadors de teixit social i cultural, entorns afavoridors de cohesió i identificadors socials i culturals.

L'Administració catalana –la Generalitat i els ajuntaments– han realitzat ja en diverses ocasions intervencions d'aquests tipus, algunes de les quals han obtingut èxits assenyalats i han atret fins i tot l'atenció internacional. En aquestes accions s'ha comptat sovint amb la implicació de l'Estat, l'esforç dels promotors privats, la participació de les associacions veïnals i la contribució de les institucions europees (canalitzada especialment a través del programa URBAN).

L'objecte de la present Llei, que ha estat informada favorablement per la Comissió de Govern Local de Catalunya és, precisament, estendre la realització d'actuacions d'aquesta mena cap a tots els barris i àrees urbanes de Catalunya que ho precisin. I per això, en el marc de les competències autonòmiques i locals reconegudes en l'article 9 de l'EAC i en l'article 66 del Text Refós de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya i atenent al que disposa la Disposició final vuitena de la Llei d'Urbanisme de Catalunya, dota l'Administració catalana dels instruments específics adequats per a aquesta finalitat.

II

Aquesta Llei consta de tres capítols que abasten els aspectes objecte de regulació per tal d'assolir els objectius descrits. En el capítol primer s'estableix la creació del Fons de Foment de Barris i Àrees Urbanes d'Atenció Especial, el qual és concebut com un instrument de col·laboració institucional i financera de la Generalitat amb els projectes d'intervenció integral que per al tractament de la problemàtica d'aquestes àrees vulguin elaborar i emprendre els respectius municipis. En el capítol s'estableixen, així mateix, els objectius del Fons i el nombre i durada de les actuacions finançables.

Establert aquest marc general, el capítol segon defineix els àmbits urbans susceptibles de ser considerats, a efectes de la present Llei, objecte d'atenció especial. D'entre aquests, determina aquells que es consideren prioritaris a l'hora d'assignar els recursos. I, finalment, estableix les actuacions susceptibles de ser finançades.

El règim jurídic del Fons es determina en el tercer i darrer capítol de la Llei. Així, aquest estableix un repartiment de responsabilitats clar i equilibrat entre l'Administració local i la Generalitat, segons el qual l'elaboració i execució dels projectes objecte de finançament correspon als municipis, la selecció dels projectes i l'assignació dels recursos al Departament de Política Territorial i Obres Públiques previ informe d'una comissió mixta i l'avaluació de l'execució de les actuacions a un comitè d'avaluació i seguiment integrat per la Generalitat, l'administració municipal i una representació de les entitats ciutadanes i dels agents socials.

De la part final de la Llei cal destacar la previsió que fa la disposició transitòria, que atorga als municipis que hagin emprès amb anterioritat a la seva promulgació actuacions urbanes ajustades als seus objectius i finalitats la possibilitat de sol·licitar la participació en el Fons. En les disposicions finals s'autoritza el Govern de la Generalitat a desplegar la Llei.

CAPÍTOL I. DE CREACIÓ, OBJECTIUS I DOTACIÓ DEL FONS DE FOMENT DE BARRIS I ÀREES URBANES D'ATENCIÓ ESPECIAL

ARTICLE 1. CREACIÓ DEL FONS DE FOMENT DE BARRIS I ÀREES URBANES D'ATENCIÓ ESPECIAL

Es crea el Fons de Foment de Barris i Àrees Urbanes d'Atenció Especial com instrument financer de la Generalitat destinat a la rehabilitació i promoció específica de barris i àrees urbanes que, per les seves característiques, precisen d'atenció especial per part de l'Administració, d'acord amb els criteris fixats per aquesta Llei i el Reglament que la desenvolupi.

ARTICLE 2. OBJECTIUS DEL FONS

El Fons de Foment de Barris i Àrees Urbanes d'Atenció Especial té per objecte vehicular la contribució financera de la Generalitat a aquells projectes d'intervenció integral en aquestes àrees, que tinguin per objectiu la seva millora urbanística, social, econòmica i ambiental, que siguin elaborats i presentats pels respectius municipis a través del procediment que s'estableix en el Capítol II de la present Llei i el Reglament que la desenvolupi.

ARTICLE 3. DOTACIÓ DEL FONS

3.1. La dotació econòmica del Fons s'establirà anualment en el pressupost de la Generalitat i serà adscrita al departament de Política Territorial i Obres Públiques.

3.2. En qualsevol cas, la dotació que es prevegi ha de possibilitar que al final del període de quatre anys a comptar a partir del següent al de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, la Generalitat hagi intervingut, com a mínim, en el finançament de quaranta actuacions diferents.

CAPÍTOL II. DE LA PARTICIPACIÓ EN EL FONTS I DE LES ÀREES I ACCIONS ELEGIBLES

ARTICLE 4. PARTICIPACIÓ EN EL FONTS

1. Poden rebre finançament del Fons aquells municipis en el terme o àmbit d'actuació dels quals s'ubiquin els barris o àrees urbanes que reuneixin la condició d'Àrea Urbana d'Atenció Especial, d'acord amb els criteris que s'estableixen en l'article següent.

2. La participació en el Fons serà sol·licitada pels municipis, d'acord amb allò que s'estableix en l'article 8.

ARTICLE 5. DEFINICIÓ D'ÀREES URBANES D'ATENCIÓ ESPECIAL

5.1. Als efectes d'aquesta Llei s'entén per Àrea Urbana d'Atenció Especial aquells barris o àrees urbanes geogràficament identificables que es trobin, s'hagin trobat o puguin trobar-se, si no s'actua, en alguna de les situacions següents:

- a) Processos d'involució urbanística, com ara la progressiva degradació de l'edificació o la persistència de dèficits d'equipaments, així com la insuficiència o la manca de qualitat de la urbanització, de les xarxes viàries, de sanejament i de l'espai públic.
- b) Problemàtica demogràfica causada per la pèrdua o envelliment de la població o, pel contrari, el seu creixement massa accelerat com per ser convenientment assumit en termes urbanístics o de serveis.
- c) Presència característica de problemes econòmics, socials o ambientals d'especial gravetat.
- d) en general, dèficits socials, urbans i problemàtiques de desenvolupament local

5.2. Els criteris d'avaluació objectiva de les situacions que s'especifiquen en l'apartat anterior s'establiran mitjançant reglament.

ARTICLE 6. PRIORITAT EN EL FINANÇAMENT

D'entre els barris i àrees que reuneixin les condicions per ser considerades Àrees Urbanes d'Atenció Especial als efectes d'aquesta Llei, es consideraran prioritàries per al finançament a través del Fons aquelles actuacions que s'apliquin en alguns dels àmbits territorials següents:

- a) Àrees velles i cascs antics.
- b) Polígons d'habitatge.
- c) Àrees d'urbanització marginal i aquelles que continguin una alta presència d'unitats d'habitatge que no compleixin els mínims d'habitabilitat establerts.

ARTICLE 7. CONTINGUT DELS PROJECTES I ACTUACIONS SUSCEPTIBLES DE SER FINANÇADES

1. Els projectes pels quals es vulgui obtenir finançament han de contenir la delimitació de l'àrea en la que es vol intervenir, la descripció de la seva situació urbanística i social, la proposta d'actuació, la valoració de la seva necessitat i els seus requeriments de manteniment, el seu calendari de desplegament, els recursos previstos amb l'aportació que es proposa de cada administració, el marc institucional i de participació ciutadana per al seu desplegament i tot altre detall que es consideri necessari per a la seva compleció. Així mateix, hauran d'indicar altres intervencions públiques en curs o projectades en el mateix àmbit.

2. Els projectes han de preveure intervencions en alguns dels camps següents:

- a) Millora d'espai públic i dotació d'espais verds
- b) Rehabilitació i equipament dels elements col·lectius o comuns dels edificis
- c) Provisió d'equipaments per a l'ús col·lectiu
- d) Incorporació de les tecnologies de la informació en els edificis
- e) Foment de la sostenibilitat del desenvolupament urbà, especialment pel que fa a l'accessibilitat, l'eficiència energètica, l'estalvi en el consum d'aigua i el reciclatge de residus.
- f) Equitat de gènere en l'ús de l'espai urbà i dels equipaments.
- g) Desenvolupament de programes que comportin la millora social i econòmica del barri.

CAPÍTOL III. RÈGIM JURÍDIC DEL FONS DE FOMENT DE BARRIS I ÀREES URBANES D'ATENCIÓ ESPECIAL

ARTICLE 8. PROCEDIMENT PER A LA PARTICIPACIÓ EN EL FONS

8.1 El procediment i els requisits per a participar en el Fons i per efectives les seves aportacions als projectes seleccionats s'han d'establir per reglament.

8.2 El reglament ha de preveure, entre d'altres qüestions, que el departament de Política Territorial i Obres Públiques publiqui anualment l'inici del procediment, la documentació que els municipis han de presentar conjuntament amb la sol·licitud de participació en el fons i els criteris motivats per a l'avaluació objectiva de les sol·licituds que es presentin.

8.3. Els municipis poden sol·licitar l'assistència tècnica de l'Administració de la Generalitat per a l'elaboració dels projectes a presentar, així com per a la seva execució en cas que obtinguin finançament per part del Fons.

8.4. La sol·licitud i percepció de finançament per part del Fons és compatible amb la percepció de subvencions procedents d'altres fonts públiques o privades per a l'execució dels mateixos projectes, sempre i quan no es superi el cost total del projecte.

ARTICLE 9. DETERMINACIÓ DELS PROJECTES A FINANÇAR

9.1. Les sol·licituds de participació en el Fons han de ser examinades per una comissió integrada per persones en representació de l'administració de la Generalitat, de l'administració local i dels sectors concernits. Després de l'anàlisi de les sol·licituds presentades, la comissió realitzarà la proposta d'adjudicació del Fons, tenint en compte el principi d'equitat territorial.

9.2. La composició i règim de funcionament d'aquesta comissió es determinarà reglamentàriament, prèvia consulta a les entitats representatives dels ens locals. En tot cas, la majoria d'aquesta correspondrà a la Generalitat i la representació dels ens locals no serà inferior als dos cinquens del total.

9.3. Durant el procés d'adjudicació, en cas que la comissió ho cregui necessari, podrà reclamar informació complementària dels sol·licitants i, si s'escau, proposar ajustament o addicions al projecte presentat, que s'han d'acceptar pel sol·licitant.

9.4. La proposta de resolució definitiva serà elevada per la comissió al Conseller de Política Territorial i Obres Públiques, el qual resoldrà quins projectes poden ser finançats pel Fons i per quina quantia. En cas que la seva resolució introdueixi variacions respecte a la proposta realitzada per la comissió caldrà que ho faci de manera raonada.

ARTICLE 10. FINANÇAMENT

10.1 La contribució del Fons al finançament de les actuacions resoltes s'establirà en cada cas i representarà com a mínim el 50% i com a màxim el 75% del pressupost global del projecte, d'acord amb els criteris que es determinin en la corresponent convocatòria.

10.2 Aquesta contribució pot consistir en aportacions de caràcter econòmic o bé en la realització per part de l'administració de la Generalitat o pels seus ens vinculats d'actuacions materials o de prestació de serveis compresos en el projecte.

ARTICLE 11. EXECUCIÓ DELS PROJECTES

11.1 Correspon als municipis l'execució de les actuacions per les quals hagin rebut aportació econòmica del Fons, directament o indirectament mitjançant qualsevol de les fórmules previstes per la normativa vigent.

11.2. Cadascuna de les actuacions finançades haurà d'executar-se en un termini màxim de quatre anys, sense perjudici del que disposa l'art. 12.2 d'aquesta llei.

ARTICLE 12. AVALUACIÓ I SEGUIMENT DELS PROJECTES

12.1. Per a cada un dels projectes que compten finançament del Fons es crearà un comitè d'avaluació i seguiment, integrat per representants de l'administració de la Generalitat i de l'administració local, així com per representants de les entitats veïnals, dels agents econòmics i socials i de les associacions ciutadanes.

12.2. La composició i funcions dels comitès d'avaluació i seguiment es determinaran reglamentàriament. En tot cas, el reglament ha de preveure un nombre mínim de dues reunions a l'any durant l'execució del projecte i la presentació per part del municipi, amb periodicitat semestral, d'un informe de desenvolupament del projecte. Així mateix, ha d'establir els supòsits en què es poden acordar pròrrogues per a l'execució del projecte i les causes que, d'acord amb la legislació vigent en matèria de finances públiques, poden donar lloc al cessament del finançament i/o a l'obligació de retornar els fons percebuts.

12.3. Finalitzada l'actuació, el comitè d'avaluació i seguiment realitzarà un informe d'avaluació final per tal d'incorporar-ne l'experiència al conjunt dels programes en curs. Aquest informe contindrà una avaluació dels resultats de l'actuació des de la perspectiva de la funcionalitat urbanística i territorial, l'estructura econòmica i comercial, les implicacions ambientals, la cohesió social i l'equitat de gènere en l'ús del territori.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Els municipis poden exercir les iniciatives i demés funcions previstes en aquesta Llei directament o mitjançant l'associació o col·laboració amb altres municipis o altres ens locals.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

ACOLLIMENT D'ACTUACIONS JA INICIADES AL SUPORT DEL FONDS

Els ajuntaments que ja hagin emprès actuacions urbanes ajustades als objectius i finalitats de la present Llei i que es trobin en curs en el moment de la seva entrada en vigor, poden sol·licitar el cofinançament previst en aquesta. Les inversions i aportacions ja executades o en tràmit d'execució en el moment d'acollir-se al fons previst en aquest Llei, no podran computar als efectes de l'aportació dels ens locals prevista en l'article 10, si bé seran tingudes en compte a l'hora d'establir les prioritats previstes en l'article 6.

En cap cas aquesta sol·licitud pot comportar la paralització de les obres que en el moment d'entrada en vigor d'aquesta llei es trobin en curs.

DISPOSICIONS FINALS

PRIMERA

Aquesta Llei tindrà un desplegament pressupostari plurianual. Les previsions relatives a les convocatòries d'ajuts tindran una vigència inicial de quatre anys. Al final d'aquest període es farà una avaluació dels objectius assolits i de les necessitats de continuïtat de les mateixes, sense perjudici de les actuacions en curs.

SEGONA

1. S'autoritza el Govern per dictar les normes necessàries per al desplegament d'aquesta Llei.

Així mateix, s'autoritza el Conseller o Consellera del Departament de Política Territorial i Obres Públiques per a fer les convocatòries i dictar altres mesures d'aplicació d'aquesta Llei.

2. El Govern i el Conseller o Consellera del Departament de Política Territorial i Obres Públiques han d'adoptar les disposicions necessàries per a desplegar i aplicar aquesta Llei en el termini màxim de sis mesos des de la seva entrada en vigor.

TERCERA

Aquesta Llei entra en vigor al cap d'un mes d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

ANTECEDENTS DEL PROJECTE DE LLEI

1. Certificat del Secretari general respecte de la documentació continguda en l'expedient

2. Memòria i Text de l'Avantprojecte de Llei sotmès a audiència
3. Edicte d'informació pública i escrits tràmit d'audiència
4. Al·legacions rebudes
5. Estudi econòmic de l'avantprojecte
6. Valoració i informe de les al·legacions
7. Informe de l'Institut Català de la Dona
8. Informe Jurídic
9. Certificat de l'informe de la Comissió de Govern Local de Catalunya
10. Al·legacions rebudes amb posterioritat a l'informe de la Comissió de Govern Local
11. Text del projecte aprovat pel Govern
12. Certificat del Consell Tècnic i Certificat acord del Govern

N. de la R.: Els antecedents del Projecte de llei poden ésser consultats a l'Arxiu del Parlament.